

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A dicsőséges szent jobbkez.

Egy pár óra és felvirradunk arra a nagy napra, Szt. István napjára, melyet a magyar kilencz századon át oly fenséges kegyelettel ünnepelt meg minden évben.

Az első magyar király áldó jobb keze ott nyugszik a selyem párnán, aranyos üveg szekrény alatt. Látására ezren és százezren zárandokolnak föl Ós-Buda várába az országnak minden vidékéről, hogy megcsodálják azt a szent kezet, mely Isten segítségével annyi jót és maradandót teremtett és alkotott. Jót, a minek jóságát nem rontotta meg annyi rengeteg idő vihara; marandót, a mi még áll ma is, mindamellett, hogy annyit áskáltak rajta kilencz évszázad alatt.

Ezt a jóságot, ezt a maradandót ünnepli a nemzet minden esztendőben e napon, amikor fölgülük az ős királyok lakóhelyére, hogy, mint e nemzetnek, a szent király e legnagyobb alkotásának egy maga is élő, érző és gondolkodó része, jelen legyen és hálás elismeréssel tekintsen a multba, mikor azt az alkotó kezet meghordozták az egyház fejedelmei, a kiknek a legnagyobb része szintén e szent kéznek köszöni lételetét.

Nem kell ahhoz országgyűlési végzés, nem királyok szentesítése, hogy nemzeti ünnepnek tekintse az első királyt a magyar. Önként, szíve sugallatából is arra szenteli azt a nemzet minden része, még az is, melynek vallási tételei Istennél más szentet nem ismer.

Mert számot ad magának ama messze idők lángeszű fejedelmének tetteiről, a ki kereszténynyé

tette a pogányt, szántóvetővé a vándorló pásztort, iparüzővé a harczost, országgá a szállást, barátságossá az idegen népeket, európaivá az ázsiait, állandóvá az alkotmányt s általa biztossá, erőssé, kedvessé a hazát.

Megemlékezik arról a nagy nemzeti érzületű áthatott királyról, a ki a római egyház fejtől, a művelt világnak akkor legnagyobb hatalmától és tekintélyétől koronát nyert ajándékba, az országgá elismertetésnek legnagyobb zálogát; de a koronáért nem adta ajándékba sem vallásának, sem nemzetének függetlenségét, hanem megtartotta híven s megvédelmelte kegyes bölcsességgel és kegyetlen harczokkal mindakettőt, mindenkinek ellene, akik vitássá merték tenni.

Kegyelettel őrzi hát emlékét a nemzet. Nem azért, mert az egyház szentté tette utóbb; nem is azért mert előbb a római pápa királynak ismerte el; hanem azért, mert nemzetének apostolává, az ország megalapítójává, a nemzet függetlenségének bajnokává, népének jó atyjává tette önmagát, önön akarata, önön lángeszé.

A nemzet nagy zömében a tiszteletadás őszinte és igaz e napon a nagy király nagy emléke iránt; ünnepejük meg azért mi is kellő nemzeti fényvel e nagy napot s zendítsük meg e régi szép magyar éneket, melyet siralmában komponált a magyar: „Hol vagy István király. Téged magyar kíván?”

Hornyák Dezső.

Helyi közigazgatásunk bajai.

Minden hatóságnak vagy közintézménynek feje azt kell tartása szem előtt, hogy a reábizott dolgok elintézésében egy színvonalon haladjon a hasonjellegű mintaszerű hatóságok, vagy intézményekkel; sáfarkodásért minden időben és minden alkalommal az ötlet és munkásságát éber figyelemmel kísérő felsőbb részéről időről-időre ne intés, ne figyelmeztetés és ne sürgetés, hanem a törvényszabta keretben a követelményeknek megfelelően teljesített munkáért a jól kiérdemelt elismerés adassék, részint jutalmul, főleg buzdításul a jövőben.

A petrozsényi szolgabírói járásban, — hol a bányáipar, — befektetést nemkimélő társulatok és szakszerű kezek vezetése mellett nagygyá tett és nagygyá fogja tenni e járás 14 községének legnagyobb részét, nagy a gyanunk, hogy az idén, mert a lakosság számának rohamos növekedésével szaporodtak az elintézésre váró érdemleges ügyek is, s mert ezzel arányosan a járás központján a hivatalos közegek számát nem szaporították sőt erre — alap hiányában — a jövőben is kevés reményt nyujtanak, mondjuk nagy a gyanunk, hogy a leg-erőfeszítőbb, kitartó és fáradságot nem ismerő munkásság dacára is egy bekövetkező, rendes felsőbbhatósági vizsgálat után a járás fejének és közegeinek nem a megszokott elismerés fog osztályrészül jutni.

Ilyen körülmények és viszonyok között nem is lehet más ként elképzelni; nem, mert a csodák korszaka lejárt.

„Petrozsény és Videke” tárczája.

Szent István.

István király, te szent király,
Tekints le ránk az égből!
Védd népedet, óvd a magyart
Pártos eltévedéstől.

Hozzád, hozzád fohászkodunk,
Első fölkelte királyunk:
Áldj minket úgy az égből, mint
Mi itt a földön áldunk!

Oh, magyarok apostola,
Te királyok királya!
Hazánk ezer éves joga:
Lángelméd alkotása.
Tartsd művedet továbbra fén:
Ez legbuzgóbb fohászkodunk . . .
Áldj minket úgy az égből, mint
Mi itt a földön áldunk!

István király, te szent király,
Vigyázz szent koronádra
S ne engedd, hogy méltatlan azt
Emelje homlokára.
Oh, áldd minden utódodat,
Áldd hazánkat, áldd királyunk:
Áldj minket úgy az égből, mint
Mi itt a földön áldunk!

Hornyák Dezső.

A „Bánya”. (Folytatás.)

A vajúgóg csillogó érezeret mutat, a pislogó mécses lángja arany érezeret világít meg s a bányász ott, sietve fur lyukat, lyuk mellé, a kemény sziklába, hogy mielőbb lerepessze a titkát elárult hegység várva-várt kincseit.

A kifurt lyukat megtölti a bányász, sziklát bontó szerével, a löporral, védő fojtással zárja el a hegyszívébe vágott nyiladékokat; a kimaradhatatlan siker reményével fellobbantja a gyújtókanocszot; egy hegyet rázkodtató pukkanás, egy dördülés, egy elhaló jajkiáltás és vége reménynek, boldogságnak, mindennek! Az aranyat rejtő sziklaoldal váratlanul betört, a csillogó fém sziporkától villogó omladék kútömbjei alatt az összeroncsolt, összeégett ember utolsót vonaglik. S ha még az ember és a bánya ő ellensége a bányagáz tör elő fekete sziklavarából, ha a bányagáz, melyet koszos regényíróknak fantáziája vihederek keresztelt el, kél tusára az emberrel, akkor nem egy, nem tíz, de száz meg száz halál sikolt, tombol végig a föld kérgébe vágott sítárokokon, akkor a halál orgiákat til; akkor, minden a mi ott a föld mélyében élt és küzdött, egy csapással elpusztult s még boldog, még szerencsés az, kit az Isten csapása egyszerre megölt! De hányat temet el a gázok robbanásától összeomlott sziklafal? Hányan szorulnak be elzárt szikla odukba, hogy ott éhségtől, hidegtől, fojtó gáztól, halál félelemtől százszoros halállal haljanak meg. S ha a bányarobbanás után a mindent megrendítő rázkodtatás okozta

recsegést, ropogást, a halál siri esendje váltotta fel, — akkor a bányász ádáz, alattomos ellenségei, a szén-éleg, a fojtólég kezdik meg félelmes körutjokat; ekkor az omladék ácsollattal kevert szén, a felkavart szénpor felbő új veszélyvel, a bányatüzzel fenyegetik a halállal küzködőket! S ha a bányák tüze, még fel nem robbant gáz tartókba tör be; akkor a robbanás még hatalmasabb, még pusztítóbb, még vészesebb, még félelmesebb!

Ilyenkor a gáz roppant vehemenezéjével tör ki, a gázló szén tömegeit helyükből kiemeli, előre tolja; porrá zuzza, por alakjában maga előtt tolja s gázzal, porral és tüzzel a bánya összes üregeit kitölti. A kitörés ereje néha oly nagy, hogy a külső levegő áramlást legyőzi s azt visszatolja, a gázt és szénport hatalmas pór és füst felhő alakjában a bánya nyílásain az aknákon át, a külső löki. — Ekkor kezdődik a végítélet!

A föld alól jött bömbölő süvítés, a esendes erdők és néma bérecek visszhangjait felkeltik s a visszhang nem dörgés, nem dübörgés, hanem százszoros jajkiáltás! Azoknak a jajkiáltása, kik kedveseiket féltik, vesztették, siratják.

A vészharang megkondul.

Segítségre emberek! Bajtársaitok ott a föld mélyén halállal küzködnek! százan és százan várják talán a mentő világosság derengő fényét, — százan és százan várják talán a szabadtó csakány csattogását és hányan várják esendesen, örökre némán, hogy sziklasirjukból kiemelve más sirba térjenek pihenni.

Segítségre emberek! Oh! ki ne sietne a segítségre; ki ne ajálkoznék a mentő munkára? Jajveszékélő

Ez év augusztus 10-én a petrozsényi járás főszolgabírói hivatalában találtunk: 4700 közigazgatási, 1280 kihágási és 620 anyakönyvi ügydarabot beiktatva s minden ügydarabhoz csatolva átlagosan mintegy 20 darab mellékletet; lévén ezek egy tárgyban hozva, — a közigazgatás egyszerűsítése óta, egy szám alatt kezeltetnek. Van ezek között legalább 200 olyan bünyefenyítőesetről szóló irat is, melyek legnagyobb része nyomozással van összekötve s így egy-egynek elintézése némely esetben legalább is 2-3 napot vesz igénybe. A kitüntetett számadatokban nincsenek benne foglalva a balesetek, bányaszerencsétlenségek, az utóbbi időben napirenden levő jelentések a Romániából becsempészett állatok elkobzásáról, annak megállapításáról, hogy azok tényleg csempészettárgyat képezik és az ezt követő elárverezésekről, melyek valamennyie helyszíni szemlét követel; nyugodt lekiismerettel merjük állítani, hogy miután ilyenkor kikerülhetetlenül szükséges levén vagy a főszolgabíró, vagy pedig a szolgabíró kiszállása, kénytelenek legjobb akaratok dacára is havonként 8-10 napon át hivatalos helyiségüket ott hagyni: az elintézetlen akták halomra gyűlnek. És ilyenkor mi történik? Minden ügy elintézése a járási írnok nyakába dől, a ki meggöndyten a sok munkától — bármennyire is ígér egy szebb és biztosabb jövőt a régen megtervezett fizetésrendezés — megpályázott egy más állást.

Ha még idevesszük azt is, hogy a petrozsényi járás lakosságának főbb mint két harmada idegen honos és ajku, kiknek elkezdve a katonáskodástól minden ügyesbajos cseprő dolga a szolgabíróság retortáján megy keresztül, bámulatosnak tartjuk, hogy három munkaerő annyi hivatalos kiszállása mellett, az elintézés folytonossága nem zökkent ki még teljesen a rendes kerékvágásból.

Igen üdvös dolgot cselekedne a központ, mint erre hivatott és e bajokon segíteni tudó hatóság, ha ezekre a nehéz helyi viszonyokra való tekintettel, melyek ily mértékben bizonyára vármegyénk egyetlen járásában sem fordulnak elő, — figyelemmel a lakosság érdekeire is, — a petrozsényi főszolgabírói hivatalban az önálló munkaerők és segéd személyzet számát rövid

időn belül szaporítaná s egyes sürgősebb vagy kisebb ügyeknek könnyebb illetőleg gyorsabb elintéztetése céljából a jegyzői hivataloknak távbeszélővel való összekötését, a helyi és megyei központtal, kimondaná és elrendelné. F.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Öfelsége** a király 73. dik születés napján, f. hó 18-án nagyközségünkben és vidékén mindenütt háládó istenítiszteletet tartanak.

— **Rákóczi ünnepély Petrozsényben.** A mi derék ifjúságunk lelkesedésszülte mozgalma, meglevenitendő egy nagy hazafi örökkön élő fényes tettének emlékeztet, villámgyorsan járva be völgyünket, mindenki-ben felébresztette a kíváncsiságot a nagyszabásúnak ígérkező kurucszertély iránt. Mindenfelé plakátok is hirdették, hogy: Hazafiak!!

Az ország minden részében fényes ünnepségeket rendeznek nagy nemzeti hőünk II. Rákóczi Ferenc emlékére.

Megharsan a tárogató! Felzendül a már rég nem hallott kurucz nótá.

Országos hírű férfiak állanak a mozgalom élére, hogy a dicső fejedelemlék emlékére érez-monumentumot állítsanak fel Kassán, a kuruczok egykori főfészekében.

A Petrozsényben és vidékén tartozkodó egyetemi hallgatók és közép iskolai felsőbb oszt. tanulók is hazafias lelkesedéstől áthatva folyó hó 15-én (szombaton) este a Wagner-féle szálló nagytermében ponori Ponory Sándor országgyűlési képviselő urvédnöksége és Henrich Viktor főmérnök ur díszelnöksége mellett Rákóczi ünnepélyt rendeznek, mely ünnepélynek tiszta jóvedelmét a „Rákóczi szobor-alap” javára ajánlják fel.

Hozzátok fordulunk ezért Petrozsény és vidéke Polgárai, hogy megjelenéseikkel és pártfogásokkal emeljék az ünnepély erkölcsi és anyagi sikerét.

Jöjjetek mindnyájan. Ünnepeljünk!

Hazafias üdvözléssel:
A rendezőség.

— **Hymen.** Braun Klárka kisasszonynak, — kinek nemes gondolkodását és lelkiületét azóta ismerjük, mióta a fillérestélyen történt fellepte és gyűjtése által szép összeggel gyarapította azon alapot, melyből a mult télen is sok ruhátlan árva sikerült a p. olvasóköriek felöltöztetni, — folyó hó 12-én esküdt örök hűséget Marer József gimnáziumi tanár Petrozsényben. Bizonyára azok a szegény gyermekek is, — kiknek egykor adományával örömkönyveket esalt szeméikbe, — a kedves szép ifjú párnak azt kívánják, hogy: legyenek boldogok!!

— **Udvarhelymegye főispánja** Petrozsényben. Hol-lak Arthur főispán, ki huzamos ideig volt a petrozsényi járás nagyrabecsült főszolgabírája, uri családjával üdülés szempontjából Petrozsénybe érkezett. A főispán és családja Gerbert Gujdo bányatulajdonosnak a vendégei.

— **A Kárpátgyűlés estélye.** Igen sikerült és mutatványokban gazdag estélyt rendezett B. Ehrenberg B. a „Sieb. K. Verein” elnöke f. hó 8-án este a Ridval vendéglő nagytermében az egyet tagjai részére. Saját és Fürber fényképfelvételeivel, laterna magika után vászonra-vázolta Zsilvölgyünk legszebb festői részleteit. Az idegeneket is udvarias szívesseggel fogadták.

— **Elnapolt közgyűlés.** Látták-e még a nyájas olvasó arezárt egy bőségszerű és szónoki hérvvel teljes olyan halandónak, — kiben a benneszenorult ünnepi beszéd kinjaiban tombol. — Ilyen szerencsétlenség érte s így nézett ki nagyközségünk nemrég megválasztott második feje, az elsőnek távollétében, annak teljhatalmu helyettese f. hó 11-én. Ekkor lett volna ugyan is megtartva az a rendkívüli közgyűlés, melynek tagjai hivatalva lettek volna végérvényesen határozni azon közérdekű és nagyfontosságú községi ügyek felett, melyek 7 pontban a megvitatás és a névszerinti szavazás tárgyát képezték volna. De hát ki látta ilyen hőségben egy terembe zsúfolni össze az embereket. Nem sikerült merényletökért megbűnhődött ugy az elnök mint a nagyközség esze. A gyűlést 22-ikére napolták, mert a hivatalnokokon kívül csak két tag volt jelen. Egy óra mulva jött ugyan még nagy léhenge egy, de az már ettől az élvezettől lekészt. A tárgysorozat a következő:

1. A községi magángymnasium, a községhez és községőhid építési költsége, az Ulman Lipót és társai és a salgótarjáni községbánya részvénytársulattól vásárolt piacterek és községőhid céljára vásárolt terület vételárának kifizetése és a piacter berendezési költségeinek fedezésére felveendő kölcsönnek miből és mikénti törlesztése iránti határozat meghozatala.

2. A 120.000 korona kölcsön felvételére a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület által tett ajánlat és az erre vonatkozó kötelezővény bemutatása, elfogadása és névszerinti megszavazása.

3. Az előre nem látható kiadások és irodaszer szükségletek fedezésére 1000 korona szükséglet megszavazása.

4. A dügtér bekerítése és az ahhoz vezető ut helyreállítására vagy más dügtér beszerzésére vonatkozó előjárásági jelentés tárgyalása.

5. A községi képviselőtestületnek 39, 56, 57, 58 és 60/903 kgy. szám alatt hozott határozatai értelmében készített pótköltségvetés tárgyalása.

6. A községi választók névjegyzékének összeállítására két 3-3 tagú bizottság megválasztása.

7. Szin Juon petrozsényi lakos és illetőségű teljesen elnyomorodott vagyonatlan napjszám által segélyezés iránt beadott kéresemek tárgyalása.

8. Netáni indítványok.

anyák, siró hitvesek, ijedt gyermekek, arák várják, hogy fiaikat, férjeiket, apáikat, barátaikat kimentsék az öldöklő elemek pusztító karmaiból. Ki ne sietne a mentéssel? Mindenki tudja itt, hogy oda lenni, minden pillanat egy örökkévalóság, minden perc száz életet ér! A gép kerekéi megmozdulnak! A jajsztót, a sirást, a zokogást néma csend váltja fel. Azok ott a szállító-kason övükbe akasztott mentő lámpákkal, hősibb halálra készek, mint az ellen s ég bűnbűlő ágyuja elé állított katonák! Ók halálra szántan küzdenek a halál ellen! csendes köszöntés, tompa „Jó szerencse” — kívánás, — s a mentő csapat eltűnik a mélységben. Még a lélekzet is el áll! Szót nem hallani! Az akna-torony szállító-korongjairól óvatosan lecsavarodó kötéll lassu mozgását lesi mindenki! A kas leérkezett az akna fenekére! A mentő munka kezdetét veszi; — vagy új rémkiáltás töri meg a néma csendet?! Nem! A sors megelégedte kegyetlenkedésével! A gép jelző harangja megszólal! A kötéll lassan lecsavarodik dobjaíra! Egy örökké valóság! De a kiemelt kason, halálápadt, tikadt, néma férfiak állanak! A mentés munkája, legalább részben sikerült! A mentőcsapat behatolt a leginkább veszélyeztetett munkahelyére is s ott találta őket alétan, némán, de szívük még dobbant! és talált halálra vált bajtársakat is! Azokat később hozzák! Az élők utja sietősebb; a holtak várhatnak még! Azoknak a várás örökké valóság! ezek már az örökké valóságé lettek! Ezeket eltemetik, azok talán holnap újra munkába állanak.

De el a sütét képekkel. Lássuk miként végzik a munkát oda lent a bányá mélyén.

A takarítás munkája a bányászatban ma már csak

utó és segítő munka és a szén- és sófejtésnél általános használatos eszköz munkával egyetemben, technikai tekintetben sokkal hátráb áll, mint a furás és robbantás.

Mert habár ma már a csákánymunkát helyettesítő véselőgépek s a fejlődés útján haladnak, mégsem érhetők el azt az általános elterjedést, melyet a kézi furómunkát pótló, süritett levegővel hajtott, forogva vagy ütte működő és ugyancsak süritett levegővel, nagy nyomású vízzel mozgatott közet furógépek elérték, és sohasem fognak oda jutni, hogy azt az óriás és gyors munkát végezhessek, melyet az ütte és forogva dolgozó elektromos közet furógépek ma teljesítenek.

A furó- és robbantó munkának elve egyszerűen az, hogy a közetbe kézzel vagy géppel, véső segítségével furt különböző, de mérsékelt tágasságú és változó mélységgel bíró lyukakba robbantó szereket, lövőport, dynamitot s hasonló anyagokat töltenek, ezekre fojtást alkalmaznak azután nagy gyújtó-zsinorokkal vagy villamos szikrával fellobbantják. A felrobbanás pillanatában a robbantószer nagy terjedő erővel bíró gázzá alakul át, mely gáz, a körülzáró közetet, ércet, vagy szénét szétveti, szétlöki és ez által a fejtés munkáját nagyban elősegíti és megkönnyíti. Miután a robbantószerkezt ütés, tűz, szikra és láng iránt igen érzékenyek, tűz és villám biztos raktározásukról kell gondoskodni. Erre a célra ugynevezett puskaporos, vagy löporos tornyok szolgálnak.

A bányászati munkálatok célja, a föld rétegei közé ékelte és oda beágyazott érczek, szénfajok, sótómegek lefejtése lévén, a fejtés munkája a bányász legfontosabb feladatainak egyike. A fejtés munkája a le-

mivelés alá kerülő telepek és meddő mellék közetük keménysége, szívóssága és állósága szerint módosulván, igen különböző lehet.

Érzetelepeket, a melyek rendszerint vékony erek alakjában lépnek fel a meddő hegytömegek között, vagy vajúróv szerűen fejtik le, vagy a hol a fémcs anyag fellelése tömegesebb, posztószertűen művelik le; e közben a munkás maga alatt és mellett, meddő közetből berakást készít, különben pedig, a munkahely tágassága és magassága szerint, vagy feszítő-fakon, állványokon, vagy létrákon állva fur és dolgozik.

Szénbányákban a fejtésmunkája a lemivelés alá kerülő széntelepek vastagsága és fekvése szerint változó és különböző. — Leggyakoribb azonban a szénfejtésnek az a módja, a hol a széntelepek homlokfalát, csákánynyal réselés útján támadják meg, folyósók által pillérekre osztják, a megtámadt pillérek fölötti mennyezet-rétegeket alájuk állított szálakkal, ácsolat oszlopokkal alá támogatják s az így beomlástól védett munkahelyeken a szénét minél tökéletesebben kieszedik.

Ha a fényes munkája így, a már előbb leírt pillér vagy széntömeg határáig, az ugynevezett fejtés határáig ért s az oszlopok a mennyezet beomlatása után a fedő közet rétegeket betörnek s kusza halmokban kitöltik a széntelep előbbi helyét.

Miután azonban az ácsolat oszlopok tetemes vagyont képviselnek, ezek kimentésére nagy gondot szokás és kel fordítani. — Mivelhogy e munka nagy óvatosságot és veszélyes voltánál fogva nagy elővigyázatot kíván, az ácsolat rablásnak nevezett eme munkához csak igen tapasztalt, ügyes és megbízható munkásokat lehet és szabad alkalmazni.

(Folyt. köv.)

— **Szabadságon.** Dr. Weisz József körorvos pár heti szabadságot nyert. Visszatérte a körében Bottenstein Samu, Vulkánban pedig Dr. Kaczander József helyettesíti.

— **Áthelyezés.** Fischer Lipót m. kir. állatorvost kit nagy községünk, illetőleg a petrozsényi járás lakossága mint kiválóan képzett szakembert tanult meg ismerni, a földmívelésügyi miniszter áthelyezte Téth-Szentkútra. Utódja még nem érkezett meg. Pedig a petrozsényi járás állategészségügyi szempontból is elég fontos járás arra nézve, hogy állatorvos nélkül egy percze se maradjon.

— **Éjjeli támadás.** Petrozsényben történt, közvetlenül a rendőrségi lakotanya tözsomszedságában a „Bukaresti” vendéglő előtti járdán f. hó 11-én éjjel fél 12 órakor, hogy egy S. nevű oszeveszett, vérszomjas székelykocsis Sugár Elemér MÁV. mozdonyvezetőt, ki hazulról sietett a vasut felé, késsel megtámadta s ajkát felhasította. A vendéglőlől kirohant mulatozók mentették ki a vérengző vadállatt kezei közül.

— **Egy község haladása.** Mint mikor a jó pásztor kezében, a hol a gazda szeme mindig elől jár, a nyáj épül, szépül, gyarapszik, számban növekszik és hizik, épen úgy halad rohamosan a vagyonsodás útján előre az oly község, melynek multja és jelene lelkiismeretes, annak érdekeit minden időben lelken viselő előjárósági tag kezebe van elhelyezve. Ki hitte volna, hogy Vassi János, bármennyire fejtett is ki rendkívül takarékoságot a községek vagyonának kezelésében Petrilla község pótdókját 40%-ról 5%-ra leszállítsa. Pedig ez így van hozzá ez a község fentart egy külön ovodát, nyáron menházakat s hazafias cseleokra is mindig meghozza áldozatát.

— **A villám játéka.** A néhány napig tartott hőség után borzalmas égi tűnemény dörögtette fel Petrozsény nagyközség és környékének lakosságát f. hó 14-én reggel 3 és 4 óra között. Mintha az ítélet hajnala lett volna; százával világították egyszerre be a villám-szikrák a sötétséget. Több helyen le is csapott, de a nélkül, hogy pusztulást hagyott volna hátra. A csimpai sodronypálya egyik alkalmazottjának oly szerencsésen perzselte le a hajját, hogy ma már fenjár.

— **Öngyilkos bányász** a vasuti kocsis kerekai alatt. Krakovszky Mihály 27 éves bányamunkás f. hó 7-én Lupényben a Szt. István tárna felé vezető vasuti vágány közelében, elrejtőzve kileste azt az időt midőn a tolató személyzet a mozgásba hozott szénrel rakott vasuti kocsik ellenkező oldalán volt elfoglalva s a kocsik közé dobta magát. Mire a kalauzok észrevették s a mozdony megállott, az életunt szerencsétlen munkás oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy habár még életben szállították a társulati kórházba még az nap este elhalt.

— **Kutyaharapásból vérmérgezés** s ennek következtében lett a halál martaléka Muntyán István petrozsényi lakos felesége. — Folyó hó 5-én, mert kibékültek eltöltötte s nem jelentette be az előjáróságnál, szóval a rendőrhatalomnak, hogy a Mihéjásza Juonica oroszba maró kutyája Parosény utczáján fényes nappal ballában súlyos sebet ejtett. Mikor orvoshoz folyamodott már késő volt. Iszonyu kínok között mult ki. A boncolás alkalmával is harapás okozta sebből bekövetkezett vérmérgezést állapítottak meg.

— **Revolverező csempészek.** Minthogy a minden irányban kiterjedt széleskörű intézkedések folytán a esendőrség és pénzügyőrség nap nap után állandó őrizet alatt tartja a legkisebb hegyi ősvényt is, a csempészek legtöbbje nagy ravaszságuk és furlangjuk mellett is hurókra kerülnek. Miklós vulkáni őrsparancsnok ügyesen beosztott két tagból álló járőre és két pénzügyőr f. hó 8-án éjjel a Lupénybe vezető egyik utat el zárták, lest álva a hid alatt. Éjfél után csendes léptek közeledése ragadta meg figyelmüket, — az előőrs volt. Mielőtt a hidra lépett volna a jómádár az egyik esendőr megállást parancsolva szuronysegezve rohant a reá revolvert szegzett Bantyilla Juon parosényi lakos híres mester felé. Még elég korán sikerült a esendőrnek egy biztos ugrással a cselező kezéből a revolvért kiútni, őt leteperre s száját betömni, hogy ne adhasson jelt. A jól sikerült fogás egy pár percz mulva meghozta jutalmát. Belej Juon parosényi lakos, nem gondolva a veszélyre, nyugodtan közeledett a kelepeze felé 7 drb. kövér sertést hajtva maga előtt a biztos kelepezebe. Őtet is elfogták, az állatokat pedig miután a csempészek magok bevalótták, hogy kinek a megbízásából szállították Romániából f. hó 9-én elárverezték s megtették az illetékes bíróságnál a jelentést.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Magyar királyi államvasutak.

23322 szám.

Üzletvezetőség Arad.

Hirdetmény.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a piski-petrozsényi vonal Váralja-Hátszeg és Piski állomásai között a 9369 számú teher vonat f. é. augusztus hó 15-től kezdve **naponként személyszállítással** fog közlekedni az alábbi menetrend szerint:

Á l l o m á s o k		I. II. III. osztály	
		óra	perc
Váralja-Hátszeg	Indul délelőtt	11	11
M.-Brettey (m. r. h.)	„	11	32
Russ	„	11	47
Kalán-Zeykfalva	„ délután	12	01
Kalánfürdő 8 sz. órház (f. m. h.)	„	12	09
Bácsi	„	12	23
Piski	Érkezik	12	43

Magyarázat:

Az időadatok, a közép-európai idő szerint vannak kitüntetve.

(m. r. h.) = megálló rakodóhely.

(f. m. h.) = feltételes megállóhely.

× = feltételes megállás, t. i. a vonat csak az esetben áll meg, ha utasok fel vagy leszállásra jelentkeznek.

Arad, 1903. augusztus hó 10-én.

Üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Sz. 7184—903.

polg.

Hirdetmény.

A dévai kir. törvényszék mint birtokbiróság közhírré teszi, hogy a Petrozsény-Livazény-lupényi helyi érdekű vasut bővítési céljaira Vulkán, Korjesd, Iszkrony és Lupény községek határaiban szükséges földterületek kisajátítása tárgyában az 1881 évi 41 t. cz. 46 §-a értelmében a kártalanítási eljárás megkezdésére tárgyalási **határnapul 1903 évi szeptember hó 24-ik napjának d. e. 9 óráját** Vulkán község házához kitűzte.

Erről a telekkönyvi tulajdonosok és a telekkönyvi érdekeltek azzal értesítettnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozatot nem gátolja, és az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

Kir. törvényszék

Déva, 1903 július 17.

Dr. Papp

elnök

Ghelner

jegyző

Petrozsényben a volt vásár téren ma augusztus hó 15-én nyitom meg.

Átutazásom alkalmából csak rövid ideig látható

DIORAMÁT,

melyben több mint 60 nagyszerű kép látható.

Nevezetesebbek a következők: **A szerb király és királyné borzasztó meggyilkoltatása.** A martiniquei tűzhányó kitérése, mely több mint 30,000 ember életét oltotta ki. — Dreyfuss kapitány kiszabadulása az ördög-szigetről. — Angol-búr háború. — Umberto király meggyilkoltatása. stb.

Itt először látható a XX-ik század legnagyobb esodája nagy Grammophon hangverseny.

Ezen beszélő-gép (Grammophon) korunk legnagyobb bámulatyt keltő találmánya.

A Grammophon, mely beszél, szaval, énekel, zenél, kacag, füttyöl és mindezt oly eredeti hűséggel, hogy a hallgatót bámulatba ejti. Valóságos élvezet Blaha Lujza, Szoyer Ilonka, Göndör Aurél, Takács Mihály és számos hazai művész gyönyörű dalait meghallgatni. Több mint 80 szavaltat, ének és zenedarabokból áll a teljes műsor.

Műsor:

1. Bortal. Erkel Ferencztől (Bánk-Bánból). Énekelte. Takács Mihály Budapesten
2. Csárdás balettből. Játsszotta a m. kir. I. honvédszenekar Budapesten.
3. Rózsabimbó, az „Örnagy”-ból, játszotta Balogh Károly cigányzenekara Budapesten.
4. Felleg borult az erdőre. Énekelte Szendrőy Lajos.
5. Kanász nóta. Énekelte Göndör A. Budapesten.
6. A szomszédban van egy öreg eperfa. Énekelte Blaha Lujza, Budapesten.
7. Frauenlob Volksred. Gesungen Hansi Niese, Wien
8. Ha elmegyek és Hull a hó. Énekelte Ferenczy-Sofie, Bécsben.
9. Csiribiri valsezer. Énekelte Ferenczy S. Bécsben.
10. Oktobernek elsejével és Egy czicza, két czicza. Énekelte Blaha Lujza, Budapesten
11. Dessauer Marsch mit Trompetten-Solo. Gespielt von der Kaiser Franz Grenadier-Regiments Kapelle in Berlin.
12. Pastillen Domaur, von Abt. Gesungen von Hermine Mayerhofer in München.
13. Lied der Adele a Fledermaus (2 Ast.) Gesungen von Annie Dirkens.
14. Tralalala-Polka. Gesungen von Adele Moraw Wien.
15. Heimatheles Land a Traviata Verdi. Gesungen von Franz Porten Berlin.
16. Lied der Rosalinde a Fledermaus. Gesungen von Annie Dirkens Berlin.
17. Auftrettslied von der Brief-Christl a Vogelhändler. Gesungen von Gizella Tischer München.
18. Coö Coö Lang Kukurú. Énekelte Várdi Margit, Bpten
19. Kurucz nóták, tárgatóval. Előadta a m. kir. I. honvéd zenekar Budapesten.
20. Rákóczi induló.
21. Kossut nóta.
22. Kossut induló.

Hogy ezen nagyszerű látványosságok megtekintését mindenkinek lehetővé tegyük, a beléptdíjt csak 20 fillér, este fényos kiváltságánál 30 fillérbe szabtuk meg.

A Grammophon hangverseny kezdete d. e. 9 órakor s tart este 10 óráig. — Az összhangverseny után válogatott darabok 10 fillért adtnak elő.

Minthogy ezen látványosságok mindenütt a legnagyobb sikert érték el, kérem itt is a n. érd. közönség számos látogatását és pártfogását és maradok

kiváló tisztelettel

Büchler J.

Állandó fogműterem Petrozsényben.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy itt Petrozsényben egyelőre a **Wagner szalldoban** fiók fogműtermet nyitottam és azt állandóan fenn tartom,

Nevezetesen én magam **laboratoriumommal** évenként **kétszer és pedig augusztus és február** hónapokban 14-16 napi esetleg hosszabb működésre lejárók. Amikor itt készítem a modern fogtechnika legújabb vívmányait u. m. **Aranyhidálásokat, csapfogakat, fogakat, fogsorokat** valódi amerikai fogakból **szájpadlás nélkül, légnymásra** **kapcsok nélkül, csak az általam ismert módszerem** szerint. A gyökerek eltávolítása felesleges. **Kiegészíték hiányos állcsontot** (obturator) és arra rágásra alkalmas műfogakat helyezek, szóval minden e szakba vágó műveletet **10 évi felelőség mellett** teljesítek a miről a t. érdeklődőknek készséggel magyarázatokkal szolgálók. **Törött, roz, használatlan** műfogakat használhatóvá újjá alakítok.

Ez által módot nyújtok a n. é. közönségnek, hogy **szakavatott és kiprobált** kezekkel végeztethesse szükségleteit.

Azon reményben tettem ezt, hogy a n. é. közönség meggyőződve arról, hogy a fővárosban évek óta fenálló fogműtermem nem érdemtelem a budapesti közönség teljes bizalmára, szerencsés lehetek, mint a szomszéd városokban, itt is a n. é. közönség nagybecsű bizalmát megnyerhetni.

Én pedig minden módon oda fogok törekedni, hogy a bizalomra érdemessé tegyem magam.

A midőn még azt megjegyzem, hogy meghívásokra idő közben is ide jövök, vagyok a n. é. közönség bizalmát kérve,

Fodor L. Lajos,
fogművész.

Budapesti fogműtermem:
VII. Király u. 75.

Szegényeknek ingyen.

Számos köszönet és elismerés a környékből is.

Haló! Wagner szállodában. Haló!

Vasárnap és hétfőn nagyszemélyközi művész estély. Transatlantise. Compagnie Tournée à la Bar-num & Bailej. Grand Speetale. Concert Varie. — Elsőrendű nemzetközi művészek **Afrika, Francia, Amerika, Orosz és Spanyol** fellépte.

Csak két előadás

Senki ne mulassza el ezt megnézni.

Belépti: 1 korona. Kezdeté 1/2 9 órakor.

Unghváry László 300 holdas gyümölcsfa-isk. szőlő- és borkazdasága Czegléd.

SZŐLŐT

szállítok rendkívül édeset és zamatosat elsőrendű minőségben

1—5 Postán

Borszőlőből augusztus 20—25-étől kezdődőleg eleinte Oportó és Ezerjó, később pedig Mézesfőhár, Kadarka, Kövidinka stb. fajokból a teljes érték előleges beküldése mellett az ország bármely postaállomására bérmentve 5 kilós ládában 1 frt. 15 kr.-ért.

Csemegezőlőből (piros és fehér saszalából) szeptember 1—10-én kezdve bérmentve 5 kilónként 1 frt. 30 kr.

Muskotályból (passatutti faj, a csemegezőlők királya!) szintén szeptember 1—10-én kezdve, bérmentve 5 kilónként 1 frt. 50 kr.-ért.

Ily módon a vevő 5 kilós csomaghoz 17 fillérrel olcsóbban jut, mintha azt utánvétellel küldeném, Épen ezért postai utánvét mellett egyáltalában nem küldök szőlőt. — Egy szállító-levéllel 3 láda szőlőt is lehet küldeni, mely esetben 24 fillért takarít meg a rendelő, vagyis ennyivel kevesebbet küldjön be 3 láda szőlőért.

VASUTON

Borszőlőből 5 és 10 kilós láda és 5—10—15 kilós kasokban kilónként 14 krajczárért.

Csemegezőlőből (piros és fehér saszalából) fenti nagyságu láda és kasokban 18 krajczárért.

MUSKOTÁLYBÓL (passatutti faj, a csemegezőlők királya!) a fenti nagyságu kasok és ládákban 22 krajczárért.

Az 5 és 10 kilós ládánál, valamint az 5 kilós kosaranknál is az elegysúly tiszta súlynak számítatik, míg a 10 és 15 kilós kétfülű kasoknál a tiszta szőlő-súly lesz számítva és külön lesz a kas ára a rendelő terhére 25—30 krajczárba elszámolva. Mindezen kosarak az elküldés után a rendelő tulajdonát képezik, azonban mint sajátjukat több ízbeni megtöltés végett hibátlan állapotban és bérmentve újra meg újra beküldhetik.

A vasuton mindig szebben, üdöbben és mint gyorsáru csak oly hamar érkezik meg a szőlő, mint a postán és itt a szállítás olcsóbb is 1—2 krajczárral különként. Épen azért tessenek többen összeállni és együtt 50—100 kilót is rendelni. — Ha t. megbízom egyszerre 300—600—1000 kilót rendel és rendelését hetenként többször megismétli, megfelelő engedményben részesül.

A vasuton való küldés esetére Az érték fele része előre küldendő be. Előleg nélkül rendelést egyáltalában nem fogadtatósítok. Vasuti szállítmányoknál a fenti árakban a lelkiismeretes csomagolás, a vasúthoz vitel, a szállító-levél és a kövezetvám költsége is befoglaltatik.

Fentiekben kívül mindenféle gyümölcsfából nemis ojtvány, gyümölcsfa-vadoncz, sima és gyökeres vessző, továbbá gleditsia és akaczfá is kapható. Nemkülömben saját termésű, kitűnő minőségű új és ó borok hordókban és palackokban. Tessék mindezekről árjegyzéket kérni.

Ház- és telekeladás.

A Malea-patak alsó folyásánál levő kisebb házam, 400 m² nagyságu telekkel együtt, szabad kézből eladó.

id. Buday János.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac parlamenti intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

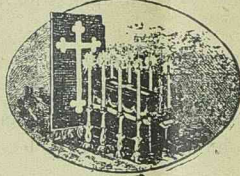
mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/1 palack 5 korona 1/2 palack 2-60.

10 palack megrendelésénél 10% engedmény.

Petrozsényben kapható Klein Mór örökösei fűszerkereskedésében.

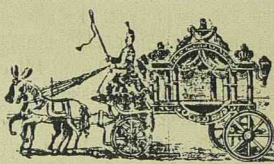
Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni. 30—52

Sározy József

Első Temetkezési Vállalat.

Petrozsény

elállal mindenféle temetéseket vidéken is és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig

A „TEMETKEZÉSI VÁLLALAT” Petrozsényben raktáron tart dús választékban érc- és fakoporsókat, továbbá finom nickkoporsókat, sarkop-
hagot, mindenféle szemfedeleket, érc-, mű-, és élővirág koszorúkat, szallagokat, viasz- és szurk fátylakat. Fakoporsók 2 kortól kezdve feljebb, érckoporsókat gyermekeknek 14 kor-
nától feljebb, nagynak 1 öl nagyságban 70 kor-
tól feljebb 400 koronáig. Diszes öntöttvas sirke-
resztet, sirkerítésekett ugyszintén márvány sir-
emlékeket.

A „TEMETKEZÉSI VÁLLALAT” Petrozsényben

elállal kápolnák, termek, szobák bevonását
gyászszal, hullák elszállítását és hozatalt, szó-
val minden a temetéshez szükségeltető kel-
lékekkel.

Sürgőnyezim: Első Temetkezési Vállalat Petrozsény.

A gyászeset megtörténtével, a hozzátartozók bármilyen módon tett értesítésére — vidékre is — a lehető legrövidebb idő alatt a vállalat meg-
bizottja tiszteletét teendő a rendelmény átvétele
végett és gondoskodik annak gyors és pontos
kiviteléről.

„TEMETKEZÉSI VÁLLALAT” Petrozsényben

gyászkehlnek és gyászfátyolok nagyraktára.

Gyászruhák hölgyek és urak számára 12 óra alatt elkészítetnek.

A legcsekélyebb rendelménynél is gyors és pon-
tos kiszolgálás biztosítottatik.

Sz. 4418—903.

I.

Pályázati hirdetmény.

A petrillai segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek, járandósága 800 korona fizetés és 200 kor. lakpénz; — pályázni kívánók szabályszerű folyamodványaikat kellően felszerelve f. é. augusztus 20-ig hivatalomhoz beadhatják; az ez után érkező folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

A választást 1903 évi augusztus hó 24-én délelőtt 9 órakor fogom Petrillán a község há-
zánál megtartani.

Petrozsény, 1903 július 27-én.

Buda Károly,
főszolgabíró.

Hirdetmény.

A nagyszabasi Orsolya-Rendház ez uton a nagy-
érdemű közönség figyelmébe ajánlja leány tan- és
nevelő-intézetét: elemi és polgári leányiskolájával,
német-francia- esetleg angol tanfolyamot; benn-
lakásra (internatus) és kellő ajánlkozás esetére
szervezendő főzőiskolájáról kívánatra kimerítő prosp-
pectussal készséggel szolgál:

az intézet előjárósága

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrozsény.

Nincs többé házi gomba!

Háztulajdonosok és építetők szives figyelmébe:

Örökös padlóburkolat készíthető az álta-
lam készített és nálam kapható szines cement-
lapokból, melylyel bármilyen helyiséget egészséges
és szárazzá lehet tenni, ugy a gombát mint a
férget kiirtja, a helyiséget a talaj egészségtel-
telen kigőzölgéstől megvédi, könnyen tisztán
tartható és minden javítás nélkül az épület
fenállásáig kitart.

Ezen lapok □ métere fehér, fekete, és
vörös színben 3.20 korona árban kaphatók.

Valamint készítek és raktáron tartok ké-
mény fedköveket, lépcsőket, kut- és csurgó
követ, valamint járda lapokat és lábazati kö-
veket; készítek bármilyenféle burkolatokat stb. stb.
Erdeklődőknek felvilágosítás díjtalanul.

Tisztelettel:
Sándor József.
ép.-mester.

Örökös padózat

Bérbe adnak két házat Lupényben.

Egymással, a főuton, a legszebb ponton
van mind a kettő; az egyik a hol az állami is-
kola osztályainak egy része, a másik pedig a mely
az áll. isk. igazgató lakásául volt beosztva.

Értekezhetni Boncsina Mihályal Lupényben.